

Podpora dětí cizinců v prostředí pestré třídy MŠ.

Heterogenní třída, individualizace v MŠ.

Mgr. Ivana Gerlašinská, ředitelka MŠ Mezi Domy, Praha 4 Písnice

Představení MŠ Mezi Domy, Mezi Domy 373/10, Praha 4 Písnice

- MŠ Mezi Domy má celkem 7 tříd ve dvou budovách, nachází se blízko obchodního centra Sapa v Praze Písnici, proto vysoký počet dětí s odlišným mateřským jazykem, dále dětí s OMJ
- kapacita MŠ až 182 dětí, sportovní zaměření, jedna třída Montessori
- 5 tříd věkově heterogenních 3 až 5 let, 2 třídy věkově téměř homogenní – předškoláci a děti s odkladem školní docházky
- dětí s OMJ 29% z celkového počtu 146 dětí k 30. 9. 2022, z toho Vietnam 67%, dále Ukrajina 29%, Čína 2%, Slovensko rovněž 2%
- v tomto školním roce je na každé třídě vždy 5 – 7 dětí OMJ z celkového počtu dětí
- počet je to vysoký, jako ideální vnímáme maximálně 3 možná 4 děti jedné národnosti na třídě

Financování asistentů v MŠ, věc složitá (něco z historie)

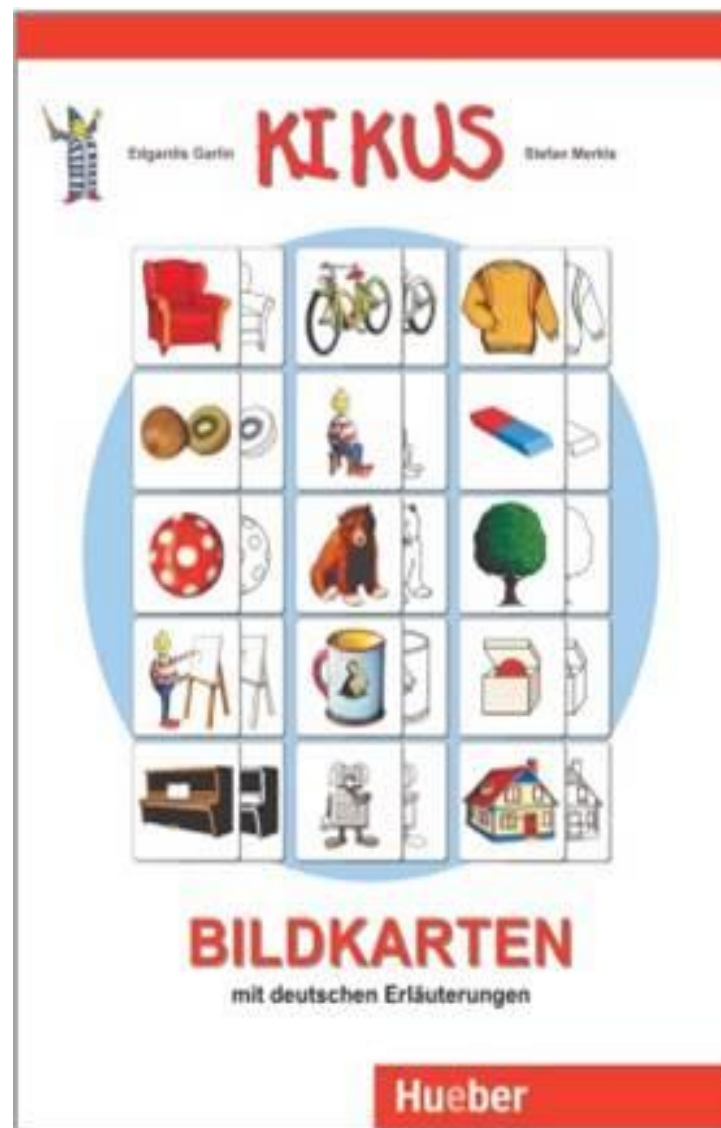
- s financováním asistentů pedagoga máme zkušenosti od roku 2014
- v období 2014 až 2017 byli asistenti částečně financováni z rozvojového programu MŠMT
- měli jsme velkou podporu od zřizovatele, který nám platy asistentů dofinancoval

- od září 2017 financujeme asistenty pedagoga pomocí podpůrných opatření
- úzce spolupracujeme se školským poradenským zařízením
- podpůrná opatření personálního charakteru jsou vystavena vždy na 2 roky – pozice sdíleného asistenta pedagoga
- děti s těmito podpůrnými opatřeními máme rovnoměrně rozložené ve všech třídách, daří se nám mít asistenta pedagoga na každé třídě
- financování je jednodušší a klidnější
- je avizovaná změna, ráda bych věřila, že nepovede k horšímu

- personální podporu na každé třídě, tedy asistenta pedagoga, vnímáme nyní již jako nutnost
- když asistent chybí, např. z důvodu nemoci, učitel musí adekvátně reagovat a vzdělávací plán měnit, v tu chvíli začíná převažovat frontální přístup práce a vše je na úkor individualizace
- model, kdy na třídě MŠ bývá až 28 dětí s jedním dospělým, včetně dětí s různým znevýhodněním a dětí s OMJ, je podle mého názoru nepřijatelný, ale rozhodně to není dávná minulost, někde je to i nyní tvrdá realita
- díky personální podpoře se nám daří zajistit dobré klima třídy, individualizovat a pracovat s dětmi dle jejich potřeb

META, o.p.s. – společnost pro příležitost mladých migrantů, naše spolupráce

- od října 2016 do června 2018 jsme byli součástí projektového záměru Adaptace a ověření jazykové přípravy v MŠ prostřednictvím metody KIKUS, název celého projektu byl Češtinou k inkluzi
- kurz „KIKUS“ s dětmi vedla naše paní asistentka
- kurzu předcházela schůzka s rodiči dětí, rodiče byli požádáni o spolupráci
- paní asistentka měla vždy skupinu 6 – 8 dětí OMJ, setkávali se 1 x týdně, každá lekce měla svoje téma, které děti probíraly pomocí různých aktivit, výstupem byl jednoduchý pracovní list, který si děti odnášely domů
- v MŠ probíhala výuka v českém jazyce, doma měli rodiče s dětmi pracovat s pracovním listem v jazyce rodném a oba jazyky tak propojovat

Obrázkové karty KIKUS

- didaktický materiál obrázkových kartiček, máme s ním velmi dobrou zkušenost
- celkem 480 karet, 240 barevných, 240 černobílých s obrázky k tématům
- dále obrázky znázorňující slovesa, přídavná jména, předložky, počet, tvary apod.
- více na www.inkluzivniskola.cz
- na stránkách inkluzivní školy bych ráda upozornila na jazykovou diagnostiku, kterou lze stáhnout na <https://inkluzivniskola.cz/jazykova-diagnostika-pro-deti-v-ms-nectenare>

INBÁZE, Z.S., naše spolupráce

- spolupráce začala mile, vysláním paní asistentky na seminář od INBÁZE „Interkulturní komunikace, principy práce pedagogů při práci s dětmi OMJ v MŠ“
- dopadlo to tak, že paní asistentka nyní externě lektoruje praktickou část podobných seminářů
- mohu doporučit příručku „Začleňování dětí s odlišným mateřským jazykem do Mateřských škol“
- jsou zde příklady z praxe, najdete zde i naši MŠ

Co tedy vidím jako důležité pro naši práci?

- **celkově nižší počet dětí na třídách MŠ – záleží na kapacitě**
  - současné financování pomocí PHmax nás nenutí třídy naplňovat
  - MČ Praha-Libuš opakovaně navyšovala kapacitu svých mateřských škol
  - kapacita je nyní dostatečná, umístěny jsou všechny děti z MČ, které mají zákonný nárok
  - počty na třídách mohou být v rozmezí 20 až 24 dětí, ne více
  - výrazný vliv na vzdělávání dětí
- **personální podpora – asistent pedagoga**
  - kvalitní spolupráce se školským poradenským zařízením
  - důležitá je pro nás respektující spolupráce učitelů a asistentů napříč celou MŠ
  - cílem je dobré klima školy a kvalitní vzdělávání všech našich dětí

- **individualizace ve vzdělávání**

- z pohledu individualizace máme každou třídu heterogenní
- pracuje-li učitel kvalitně s pedagogickou diagnostikou, provádí-li ji nepřetržitě a smysluplně, poté nastavuje činnosti s dětmi dle jejich potřeb a zájmů, individualizuje a děti posouvá napříč věku dle jejich možností a schopností

A teď jinými slovy 😊

- s pedagogickou diagnostikou začínáte v podstatě hned ráno při příchodu dětí, vnímáte, s jakou náladou a v jakém rozpoložení děti přišly a na to reagujete
- můžete od rána nabízet připravené aktivity, pracovat s dětmi individuálně i ve skupinkách, dopřávat dětem tolik důležitou volnou hru, máte vše připravené, víte, proč to chcete dělat a jak
- ale také si musíte umět obhájit, proč se něco v ten den např. nedaří, proč svůj plán najednou měníte, rovněž se musíte umět pochválit a pojmenovat si, proč se věci daří a jak toho mohu využít i nadále

- paní učitelky v naší mateřské škole takto vyhodnocují i v třídních knihách, do doplňující poznámky si píšou krátké info o tom, co a proč se během dne podařilo, co se podařilo méně, na co se příště zaměří.....
- není tedy možné plánovat dlouho dopředu, je nutné vyhodnocovat a reagovat na děti opravdu během celého dne
- cíle si stanovují dle pedagogické diagnostiky pro skupinu stejné, ale aktivity musí být rozhodně diferencované a to nikoli podle věku dětí, ale dle jejich možností a dovedností, věk je jen číslo
- není jednoduché nastavovat dětem aktivity na míru
- frontální přístup k aktivitám máme vyhodnocený jako méně vhodný, dá se využít krátkodobě, když má paní učitelka již skupinu po adaptaci, více jej můžeme využívat na třídách u předškoláků
- daleko vhodnější je práce ve skupinách, v předem připraveném a promyšleném prostředí, vytvářením např. hnízd pro aktivity dětí
- volíme tedy individualizovanou aktivitu pro každé dítě
- a tady se opět dostáváme k asistentovi pedagoga, nutnosti sehraného a spolupracujícího týmu učitel a asistent, mají společný cíl a dokáží za ním jít

- **stále vzdělávání všech pedagogických pracovníků - nezbytnost**

- není jednoduché být pedagogem v mateřské škole
- naše povolání vyžaduje kvalitní vzdělání a stále další vzdělávání
- nutná je ochota přijímat nové informace, měnit své způsoby práce
- ochota sdílet zkušenosti, posouvat se ve svém oboru
- opravdu hodně nutná je ochota spolupracovat a pomáhat si navzájem

- **kvalitní organizace vzdělávání**

nejenom děti s OMJ potřebují:

- pravidelný režim dne, opakující se situace a chování, dodržování tohoto všemi pedagogy na třídě, jednoduchá znamení a gesta, jasné nastavení, předvídatelnost, podpora obrázky a piktogramy
- to vše vytváří pocit bezpečí, bez kterého se děti nemohou kvalitně vzdělávat
- nebojte se nejdříve přemýšlet nad základními potřebami dětí
- není jim zima? horko? nechybí jim soukromí? nemají žízeň? hlad? potřebují pohladit? potřebují nám něco sdělit? bojí se? mají radost? starost? nemusíme mluvit...můžeme gestikulovat..... Ale musíme pomoci!
- nedá mi nevložit sem pyramidu potřeb

Maslowova pyramida potřeb

Potřeba
seberealizace

Potřeba uznání, úcty

Potřeba lásky, přijetí, spolupatříčnosti

Potřeba bezpečí a jistoty

Základní tělesné, fyziologické potřeby

- **Co se nám dále osvědčilo?**

- používáme jednoduchý jazyk, vizuálně děti podporujeme, komunikujeme neverbálně
- využíváme komunikační knihy, emoční karty např. na www.pasparta.cz
- pomocí mohou být i různé obrázkové aplikace v tabletu, mobilu
- můžeme si vytvořit obrázkový režim dne, můžeme vizualizovat pravidla
- volíme různé pracovní tempo, když to dovolí prostor třídy, necháme dětem rozdělanou hru, stavbu, dítě si prostor označí svojí značkou či jmenovkou – ostatní respektují prostor kamaráda, dle značek se opravdu velmi rychle orientují, co má kdo a kde rozdělané
- využíváme komunikačního kruh
- vytváříme a používáme relaxační místa pro děti
- nebojíme se oslovit vedení MŠ s prosbou o podporu, konzultaci
- myslíme u dětí OMJ na tzv. období ticha (silend period), kdy děti poslouchají a přijímají jazyk používaný okolo nich, ale nemluví
- máme VNM interkulturního pracovníka financovaného z projektu – obrovská pomoc pro nás i rodiče

Děkuji za pozornost.